

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Den belønnede Dyd, eiler Pamelas Sødskende
Barn : Comoedie udi een Act.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : trykt hos ... J. J. Høpfner, 1751

Fysiske størrelse | Physical extent:

79 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

55 - 264.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020100282

THE
SCIENCE

PANELLI
GRIFFITHS
COMPLETE
IN
6 VOLS.

Milcental Series No. 4

Published by the
University of Chicago Press
Chicago, Ill.
1911

Den
Belønnede
Gyd,

Eller

PAMELAS
Gødsfende Barn,
COMÆDIE

udi

En ACT.

Miscentur Seria Jocis.

~~~~~
Kjøbenhavn, 1751. Trykt hos Directeuren over
Hans Kongel. Majestæts og Universit. Bogtrykkerie.
J. J. Bøpfner, og findes hos hannem til Kjøbs.

Personerne.

En Baron, som er Enke-Mand.

Constantia, Kammer-Pige hos
Baronen.

Jeronimus, Constantia's Fader.

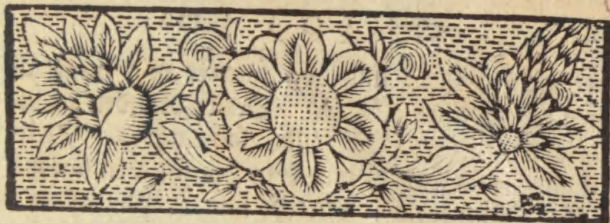
Frue Eleonora, Baronens Syster.

Henrich, Baronens Tiener.

Magdelone, Baronens Huus-
holderste.

Tvende Philosophi.

Scena Ima.

Jeronimus. Constantia.

Jeronimus.

Du siger, min Dotter, at din Frue er død, og du har dog ikke skrevet mig eller din Moder til derom.

Constantia.

Det er sandelig ikke skeet af Forsømmelse, min Elære Fader; Men her har siden min Sal. Frues Død været saa meget at bestille, at jeg neppe har fundet faae Tiid til at spytte i en Haand.

Jeronimus.

Det har gjort mig meget Ont, sær for din Skyld, min Dotter, at din gode Frue skulde døe saa hastig; Du skal maaskee længe leede, inden du igien finder saa naadigt et Herskab.

Constantia.

Za, jeg negter ikke, at jeg jo gierne havde seet, at den gode Frue havde levet; Men ellers fand jeg ikke sige andet, end at jo Baronnen har været me-

get naadig imod mig, og foræret mig meget af min Sal. Frues Klæder. Det er desuden en al-
lerkiæreste Herre, saa mild, saa naadig. Tænk
engang, min Fader, han kom selv forleden lige ind
i mit Kammer, og forærede mig et Par af min
Sal. Frues Tøfler; Og da han mærkede, at jeg
blev gandske forvirret over denne hans store Gode-
hed, smilede han ad mig, og sagde: Bliv kun ikke
rød, min Pige; Meener du ikke, at jeg nok veed,
at smukke Piger ogsaa bruge Strømper og Skoe;
Naar du ikkun altid bliver en smuk Pige, og gjør
hvad jeg befaler dig, saa skal jeg stedse sørge for
dig. Synes I ikke, min Fader, at det var me-
get naadigt talet af saadan en Herre?

Jeronimus.

Jo, alt for naadigt, min Dotter; sandelig alt
dette ahner mig intet Gode. Du synes at have saa
gode Tænker om ham; det gruer i mig, naar jeg
bare tænker derpaa. Saadan en Herre gaaer selv
ind i dit Kammer, siger, han vil sørge for dig, naar
du ikkun vil gjøre, hvad han befaler dig. Sande-
lig, min Dotter, ved alt dette fand jeg ikke uden
Forfækkelse see paa dig.

Constantia.

Oh! Hvad frygter I da for, min Fader? Hvad
Anslag skulde vel saadan en Herre kunde fatte paa
saadan en stakkels Pige, som jeg.

Jeronimus.

Betænk, min Dotter, du er ung, du er deylig,
du staaer i hans Tjeneste, han søger at gjøre dig
sig

sig forbunden ved Belgierninger; Naar jeg nu legger alt dette tilsammen, og tillige betænker, at han endog medens hans Sal. Frue levede, havde Ord for, at han var ingen Kostforagter, saa agter jeg dig allereede saa got som forloren; Og vil du ikke føre din gamle Faders graa Haar med Sorg til Graven, saa forlad dette Huus jo for jo bedre, og kom hjem til mig og din Moder.

Constantia.

Ach! min Fader, hvor smerter det mig at høre eder saaledes tale; Jeg tænkte, at jeg ved min Opførsel hidindtil ikke havde fortient, at I skulde have saa slette Tanker om mig.

Jeronimus.

Ney! ney! Jeg har ingen slette Tanker om dig; Men betænk, du er et Menneske, ja end meere, du er et Fruentimmer; Og hvor let, hvor let kand ikke de skrobelige Fruentimmere besnæres af saadanne Jægere; de hykle, de smigre, og stille sig udvortes an, som de vare Engler, men sigte dog ikke til andet end at beskiæmme baade sig selv og andre.

Constantia.

Aa! min Fader, den samme Tanke har jeg for længe siden havt om de gode Mandfolk; Og I tør i den Post ikke være bange for nogen Skrobelighed hos mig; Vel har jeg just ikke i Sinde at doe Pige; (thi hvortil nytter det at giøre en Rovers Kule af sit Hjerte) Men den der paa nogen uærlig Maade adresserer sig til mig, han kommer sandelig til den urette.

Jeronimus.

Bliv altid af de Tanker, min Dotter; forlad dig for alting aldrig paa de unge Mandfolks Løfter; thi de love vel heele store Snees Hobe fulde; men inden deres Elskovs Heede fuldkommen er svalet, saa ere de alt optoede, og blevne til Vand.

Constantia.

Forlad jer til, min Fader, at de største og prægstigste Løfter kand ikke have nogen Virkning hos mig, naar det angaaer min Ære; Jeg vil endog gierne efter eders Raad forlade dette Huus, saa fremt jeg skalde merke noget Anslag imod min Ære; Om det ellers er en fattig Pige tilladt at tale om sin Ære.

Jeronimus.

Got, min Dotter! Jeg maa nu forlade dig lidet, men jeg skal om en kort Tiid komme herhid igien, glem saa intet at give mig Underretning om, hvad der imidlertid passerer.

Constantia.

Gaar vel, min fiære Fader! Glem ikke at hilse min Moder, og forsikre hende om, at jeg stedse skal leve baade hendes og eders lydigste og ærlige Dotter.

Scena 2da.

Constantia (Alleene.)

Sandeligen, min Faders Tale har gjort mig gandske mistroftig, og bange for min Herres Foræringer.

æringer. Men jeg vil d og haabe, at jeg ikke skulde have mig noget at befrygte; Jeg vil derfor ikke mistroste mig selv for Tiden; Men der seer jeg Herrens Tiener kommer løbende; Hvad mon han vil?

Scena 3^{tia}.

Henrich. Constantia.

Henrich.

See! staaer hun her ude saa alleene? Jeg har løbet en heel Time og leedt efter hende.

Constantia.

Ja, jeg er helst i Eenlighed, Henrich.

Henrich.

Oy for en Ulykke! Er hun et Fruentimmer, der er skabt til at være i Eenlighed. En Kammer-Pige, som elsker Eenlighed er ligesaa rar, som en ærlig Bertshuus-Pige. Ney, jeg svær hende til, at naar man bare seer paa hende, saa fordømmer man strax all Eenlighed, om det end var den strængeste Philosophus. Men hillemand! jeg havde nær glemt mit Vrende: Jeg skulde bede hende fra Herren, at hun vilde komme ind til ham i hans Kammer. Men vil hun ikke behage at tage det te Tørklæde først?

Constantia.

Hvad skal jeg med det?

Henrich.

Bedeffe hendes blotte Bryster dermed, førend hun gaaer ind til Herren; thi ellers er jeg bange

for, at han i en Hast ikke skulde ansee hende for sin Kammer-Pige, men

Constantia.

Ey din Lommel! Naar du vil slemte, saa fand du gaar til dine Jevnlige. Hvad mon ellers Herren vil mig?

Henrich.

Det fand jeg saa maend ikke vide; Hun faaer det nok ellers at vide, naar hun selv taler med ham.

Constantia.

Jeg faaer da at gaar.

Henrich.

Lykke paa Reysen! Seer jeg ellers ret paa Herren, saa fand jeg nok noget nær giette, hvad han vil hende, om hun ellers vil, som han. Og jeg fand ikke just fortænke ham, thi jeg gad nok seet paa den, der kunde giøre saadan en Pagt med sine Dyne, at han uden Bevægelse kunde betragte saadan en Pige: I det mindste ere mine Dyne ikke saa stærke. Det er ret en fortryllende Pige, den Constantia; Hun var fortreffelig stikket til en Kone for en Officier, som har kun liden eller ingen Gage, thi hun var sikkerlig capabel for at sette Ild paa den heele Garnison. Men jeg er aldrig ærlig, kommer hun ikke der løbende i fuld Galop, og Herren bag efter hende.

Scè-

Scena 4ta.

Baronen. Constantia. Henrich.

Baronen.

Hey! Hey! Din lille Bildlappe, hvorfor løber du saaledes for mig?

Constantia.

Ach! min Herre, forfølg mig dog ikke saaledes; Lad dog en fattig Pige være i Roe, der ikke har andet at forlade sig paa end sin Dyd, og det Forsæt, hun har til at bevare den samme.

Baronen.

Er hvad nu! Du vil vel aldrig forestille den anden Lucretia. Hvem har søgt at skade din Dyd eller din Ære, din lille Tasse? Er det Takken jeg skal have for alt det Gode, jeg har beviist dig?

Constantia.

Hvad Godt de har beviist mig, min Herre, har jeg ikke optaget i anden Meening, end at det skees de af Medynk over en fattig Pige, der i alle de Ting, hendes Ære vil tillade, stedse skal søge at være dem til behagelig Tieneste. Men siden jeg nu merker, at det skulde være en Løn for min Ære, saa skal jeg gierne give det tilbage altsammen; Thi endskjønt jeg er ikkun en Tieneste-Pige, og De er min Herre, saa tager jeg mig dog den Frihed at sige dette: Alt min Ære skal jeg forsvare, om det end skulde skee med mit Livs Forliis.

Henrich (sagte.)

Ja gid ingen troe dig paa det samme.

Baronen.

Hør Pige! disse Romanske Indfald lade dig ikke ilde; Men ellers skal vi nok komme til rette. See der har du en Ducat, kom lad mig kysse dig.

Constantia (kastende den fra sig:)

Behold ikkun selv deres Penge, min Herre; Om de end bød mig saadanne hundrede, saa kom jeg dog aldrig i andre Tanker.

Henrich. (sagte.)

Den Pige veed Parol at sette Priis paa sine Vahre.

Baronen.

Mig synes, at du reent har forglemt, jeg er din Herre.

Constantia.

Ja vist har jeg glemt det. En rettskaffen Herre fører sig ikke saaledes op; Naar de ikke opfører sig som en Herre, saa er jeg ikke heller forbunden at vise den Erbødighed, som en Tiener er pligtig.

Baronen.

Hvem skulde vel tænke, at der kunde ligge saadanne Ord i denne lille Taske. Det lille skielmske Hierte her sidder inden for (han vil tage hende paa Brystet) tænker det ikke langt anderledes, end Munden taler.

Cons

Constantia.

Jeg maa udbede mig den Frihed at gaae bort;
Herren har vel ikke meere at befale?

Henrich. (sagte.)

Hvilken forslagen Pige!

Baronen.

Jo vist har jeg meere at befale dig, du lille for-
tryllende Spøgelse. Kom hid med det Gode,
eller " " " "

Constantia. (paa Knæ.)

Ach! min Herre, forbarme dem dog over mig,
og frist mig ikke længere. Der ere jo nok andre
tienstagtige Aander, med hvilke Herren langt snar-
re kand komme til Accord. Tillad mig alleene at
tage hjem til mine Forældre igien; Dette er den
eeneste Naade jeg her for Deres Fodder vil udbe-
de mig af Dem.

Baronen. (sagte.)

Gid jeg faae Skam, troer jeg ikke, at denne
Pige har forheyet mig. (Høyt:) Staae ickun op,
Constantia; Jeg vil denne gang ikke friste dig
længere; Jeg skal nok tale med dig en anden gang,
og at komme bort, skal du ingen Tanke gjøre dig
om, thi derimod skal jeg nok føye de fornødne
Anstalter.

Scena 5ta.

Baronen. Henrich.

Baronen.

Hvad synes du om denne Pige, **Henrich**?
Meener du, at det var hendes Alvor, hvad hun
sagde?

Hen-

Henrich.

Ney Herre, saa meget eenfoldig er jeg ikke, at jeg skulde troe, at det var hendes Allvor. Det er jo de Konstgreb, Fruentimmerne bruge til at faae os i Snaren. Jeg veed nok, hvad der er ved saadanne pæne Fruentimmer at giøre.

Baronen.

Jeg troer ma foi, at du har Ret, Henrich!

Henrich.

Jo, jo, jo, Herre, jeg har selv været forsøgt i den Skole, og derfor veed jeg nok saa vel, hvad Allen koster, som en anden. Jeg blev engang paa en Assemblée saa forliebt i en Pige, at jeg nær havde død af bare Kiærlighed; Men da hun merkede, at jeg havde det saa heftig for hende, vilde hun ikke en eneste gang dandse med mig, men beløe mig i mine aabne Dyne, hvilket sinertede mig indeligen. Endeligen besindede jeg mig, lod hende blive den hun var, og insinuerede mig brav hos de andre Piger; hvorover hun blev saa forbittret, at hun lod Masqven falde, tog mig selv ofte op at dandse, trykte min lille Finger, stødte mig paa Armen, og gierne havde gaaet til Sagen i sig selv, i fald der havde været Leylighed. Lad ikkun Constancia i nogen Tiid skiette sig selv, saa skal Herren nok see, at hun ligeledes skal give bedre Kiøb siden.

Baronen.

Ja, hvem der kunde ikkun have Taalmodighed saa længe.

Hen

Hentrich.

Ja har Herren det saa heftig, saa faaer man at see sig om andre Midler. Der falder mig noget ind, Herre; Jeg tænker paa Huusholdersken **Magdalone**, skal nogen kunde være Herren behjelpelig i sit Forsæt, saa skal det være hende. Herren forstaaer mig nok, hvad jeg meener.

Baronen.

Du siger noget, Hentrich! Den Pige har nok i sine unge Dage ikke været ret haard at overtale.

Hentrich.

Ney det vil jeg nok troe; Saa gammel som hun er, saa er hun dog endnu løs paa Traaden, som en U-hykke. Jeg fandt forsikre Herren paa, at jeg er bange for at være hos hende alleene, thi hun kaster stedse saadant et forliebt Øyekast til mig, og jeg er, sandt at sige, gandske ingen Liebhaber af Antiquiteter.

Baronen.

Hvorfore ikke, Henrich! Ha! ha! ha! Det kunde paa min Værelse have været artig nok, at du kunde have giort Amour til Huusholdersken, og jeg selv til Kammer-Pigen. Men hør, Hentrich! gik du ind, og hent mig hende herud, og bliv du kun saa tilbage og pas paa, at **Constancia** skal ikke komme ud af Bag-Porten.

Scena 6ta.

Baronen. (alleene.)

Hvad fandt dog ikke et Menneske forfalde til meget? Hvo skulde kunde have tænkt, at jeg skulde
has

have kommet til at gjøre Credenker for mine egne Tjenestefolk. Min Hovmod og Kiærlighed have længe ført Striid tillsammans, men Kiærlighed har omsider vundet Geyer; Det maa gaae, hvordan det vil, saa forlader jeg nu ikke min Gierning paa Halvveien; Men tys s s s der seer jeg det gamle Orgelverk Magdelone kommer, nu saarer jeg at see, hvad der er ved hende at gjøre.

Scena 7ma.

Baronen. Magdelone.

Magdelone.

Har Herren noget at befale?

Baronen.

Ja. Hør Magdelone! du veed jo, at jeg har altid været vel fornøyet med din Tjeneste.

Magdelone.

Jeg takker Herren.

Baronen.

Min Sal. Frue bad mig ogsaa paa sit Yderste, at jeg vilde sørge for dig, og for hendes skyld skal jeg ikke forlade dig.

Magdelone.

Gud glæde hendes Siæl, den naadige Frue, hun gav mig aldrig et ont Ord, medens hun levede.

Baronen.

Jeg tvivler ikke paa, at du vil jo tiene mig, i hvad jeg vil bede dig om,

Mag-

Magdelone.

Herren har ikkun at befale, saa er det min Skyldighed at adlyde.

Baronen

Nu got da. Du veed jo, at Kammer-Pigen, Constantia, er en meget smuk Pige.

Magdelone.

Ja saa maend, hun kand passere. Ellers kand hun ikke regnes for nogen Skionhed. Da en anden var paa hendes Alder, maa Herren nok troe, at man havde andre Dyne at see med.

Baronen.

Ja du kand endnu nok komme til at formeere Verden, Magdelone. Jeg skal nok see, at jeg ved Leylighed skaffer dig en Mand.

Magdelone.

Jeg siger tusende Tak, naadige Herre! Mit Ansigt er vel ikke just meere i Moden; Men var det ikke Skam at rose sig selv, saa kand jeg for resten forsikke Herren paa, at jeg i alle andre Maasder er saa fuldkommen et Fruentimmer, som jeg bor at være.

Baronen. (sagte.)

Jeg har i det mindste ikke Lyst til at sætte Prøve derpaa. (høyt.) Men at komme til vor forrige Snak igien, saa vil jeg reent ud tilstaae for dig, at jeg er gandske forliebt i Constantia.

Magdelone.

Ach! Herren behager at skiemte.

Bar

Baronen.

Ney, det er paa min Ære mit ramme Alvor; men hør nu kun videre: Denne Pige er indtaget af nogle sære Griller, saa hun afflaaer mig alle Douceurer. Nu vilde jeg, om du ikke paa en eller anden Maade kunde være mig behjælpelig til at naae mit Forsæt. Du forstaaer mig nok **Magdelone?**

Magdelone.

Er dette den Sag, Herren har at befale mig?

Baronen.

Ja.

Magdelone.

Da fand jeg forsikre Herren paa, at om jeg end derover skulde komme af min Tjeneste, saa tier jeg Herren slet intet derudi. Jeg har for om en Samvittighed til det. Skulde jeg være Medvidder i, at det stakkels Barn skulde miste sin Ære og gode Rygte. Ney, naadige Herre, det er min Skyldighed at adlyde dem i alle Ting, uden i det, der strider imod min Samvittighed.

Baronen. (sagte.)

Dette havde jeg mindst ventet. (høyt.) Ey hvad nu **Magdelone!** Man skulde snart ikke tænke, at du var fød i Kiøbenhavn, saaledes staaer du her og snakker. Beed du ikke, at Ære, got Rygte, Samvittighed, og andet saadant Lapperie har for længe siden været af Brug i de store Stæder. Naar du ikkun gjør, hvad jeg befaler dig, saa fand du lade Resten komme an paa min Samvittighed, den fand nok taale at bære det altsammen.

Mag-

Magdelone.

Som jeg har sagt, naadige Herre! Jeg vil en alleene ikke være Dem paa nogen Maade behjelpelig i saadant et ugudeligt Forsæt, men jeg skal endog søge at hindre det paa alle muelige Maader.

Baronen.

Jeg troer aldrig, at det er dit Alvor, du snakker.

Magdelone.

Jo! saa sandt jeg er en ærlig Pige, er det mit Alvor; Men maaskee Herren agter ikke det for nogen Eed.

Baronen.

See her, lille Magdelone, tag imod denne Eed, du maa endelig tiene mig herudi.

Magdelone.

Ach! Herren gjør mig gandske bænkelmodig. Jeg skulde sandelig gierne tiene Herren, hvor i jeg kunde, dersom bare min Samvittighed vilde tillade det. Kænd Herren give mig nogen Raison, der kænd stille min Samvittighed tilfreds.

Baronen.

Er den Raison ikke god nok, at Constanca staaer i min Tieneste, og er derfor pligtig til at adlyde mig.

Magdelone.

Vi lidt, lad mig see engang: En Tiener er jo pligtig til at adlyde sit Herskab, og naar hun er pligtig til at adlyde ham i det eene, saa bør hun og adlyde ham i det andet. Jo Herre, dette gaaer.

B

an,

an, denne Raison bragte mig gandske paa Herrens Side, og betog mig all min Samvittigheds Tvivl.

Baronen. (sagte.)

Gid du faaer en Ulykke saa vist, som det var min Tugt, der stilte din Samvittighed tilfreds.

(Høyt.)

Men hvad er her nu først at gjøre?

Magdelone.

Kom ikkun ind med mig Herre. Vi finder nok paa Raad.

Baronen.

Ja, gaae ikkun for an, jeg skal strax komme efter; Jeg har først noget at tale med min Tiener. Henrich, hey Henrich, kom hid!

Henrich.

Herre!

Baronen.

Hør Henrich, her skal du staae og passe paa denne Dør, og see til, at ingen kommer derudaf. (Sagte.) Jeg fand ikke vide, om Constantia kunde faae i Sinde at prøve at komme ud af denne Dør; Man maa have et Øye paa hver Finger, naar man har at gjøre med smukke Piger.

(Han gaaer syngende bort.)

Scena 8va.

Henrich. Jeronimus.

Henrich.

Hvad Pokker skal jeg troe, at Herren har oversagt med Huusholderstien, siden han var saa for-
nøjet.

noyet. Jo jeg gav dog Herren Anslag paa den
rette; Jeg vidste nok, at naar man vil giøre en
Ulykke, saa skal man have saadanne gamle Puls-
verheyer til at sette den i Verk. Men der kommer
jo een; Ey for Pokker, det er jo en gammel Mos-
svedonner; han seer forbandet gammeldags ud
til at vilde besøge en Baron.

Jeronimus. (For sig selv.)

Der seer jeg Dieneren her i Huuset, han kien-
der mig ikke, ikke heller vil jeg sige ham, hvem jeg
er, men jeg skal bilde ham ind, at jeg er Doctor i
Magia Naturali, og kand vide Alting forud, for
desbedre at faae at vide, hvorledes det gaaer mit
Dotter.

(Høyt.)

Hør min Søn, har du ikke hiemme her i Huus-
et?

Henrich. (Sagte.)

Min Søn! Hum! Hvem mon den gamle Abes-
kat vel see mig an for? (Høyt.)

Hør min ærlig Mand, hvem seer J mig an for?

Jeronimus.

For et Creatur i menneskelig Skikkelse.

Henrich.

Nej, det var intet saa jeg meente; Men hvad
meener J vel, at jeg er?

Jeronimus.

Om jeg end ikke vidste det ellers, saa kand jeg
dog nok see paa dine Klæder, at du er en Skoer-
Pudser.

Henrich.

En for en Ulykke, bær Respect for en stor Herres, en Barons fornemste Diener, og betænk jer hvad I gjør, førend I kalder ham en Skoepudser.

Jeronimus.

Om Forladelse, min go Henrich, du maa ikke tage dig det saa heftig.

Henrich.

Hvor Pokker veed I, at jeg heder Henrich.

Jeronimus.

Aa! jeg veed meere end det, som jeg ved Leylig hed skal lade dig vide. (Sagte.) Min Dotter har tilforn fortalt mig adskillige Pudser om denne Knegt, som jeg ved denne Leylighed skal føre mig til Nytte.

Henrich.

Da veed jeg noget, som jeg nu først vil sige jer, nemlig, at I smukt skal tage Hatten af, og vide, hvad Huus I er i; Meener I, I staaer i en Lade og snaffer?

Jeronimus.

En din Lømmet, bær Undseelse og Respect for en gammel Mand. Der har du noget for din Umage, (giver ham et Drefgen,) og dersom du ikke er fornøjet med det, saa skal du strax faae et til for de ublue Ord, du forleden talte til Kammer-Pigen Constantia.

Henrich.

Aa! Aa! Hvem Ganden er I? Er I Lucifer selv, eller en forklædt Herremester, siden I fandt vide hemmelige Ting.

Jes

Jeronimus.

Nej, jeg er ingen af Deelene; Men jeg er Doctor Magiæ Naturalis.

Henrich.

Hvad vil det sige?

Jeronimus.

Det vil sige, at jeg i mange Aar har lagt mig efter at forstaae de Hemmeligheder, som findes i Naturen, og derved er kommen til den Fuldkommenhed, at jeg baade kand vide en god Deel af de Ting, som tilforn er skeet, og herefter skal skee; og tillige med en ringe Umage kand omstabe dig til en Barub, hvilket er den ringeste Straf, du har fortient med din Uforskammenhed.

Henrich (med Hatten i Haanden:)

Ach! min Hr. Docter, jeg beder tusende gange om Forladelse; havde jeg vidst, at min Hr. Magister havde været saa lærd, saa havde jeg nok vidst at føre mig anderledes op. Men maa jeg ikke tage mig den Frihed at gjøre et Spørsmaal til Docteren.

Jeronimus.

Jo gierne; hvorom skulde vel ellers det Spørsmaal være?

Henrich.

Det er alleene, om Docteren for at forvise mig om, at han forstaaer den Konst, han har sagt, vil sige mig, hvad min Herre og Kammer-Pigen nu bestille tilsammen.

Jeronimus.

Alt dette veed jeg gandske got; Men jeg vil ha-

ve, at du selv skal fortælle mig det altsammen, ellers og du i dette Øyeblik skal blive omstøbt til en Barulv eller Abekat, hvilket af Deelene du selv vil udvælge.

Henrich. (sagte.)

Hvilket et Satans Menneſke er jeg ikke herkommen i Færd med. (høyt.) Jeg vil gierne ſige, hvad jeg veed, men min Hr. Doctor kand vel tænke, at ſaadan en Herre gaaer ikke hen og ſiger ſin Tiener, hvad han i ſaadanne Ting agter at gjøre.

Jeronimus.

Ga Snak, det er ikkun Udflugter. Fort bekiend, eller jeg ſtrar ſkal ſige dig adſkilligt, ſom du nok ikke gierne vil høre; ſaavelſom Dragtiſten, du førend Fruens Død aab s s s s

Henrich.

Ala holdt! holdt! jeg vil gierne bekiende. (sagte.) Det er virkelig Beelzebub ſelv, der har paataget ſig et Menneſkes Skikkelse.

Jeronimus.

Nu bekiend da.

Henrich (grædende;)

For det første veed jeg, at Herren ſiden hans Frues Død har altid havt et got Øye paa denne Kammer-Pige.

Jeronimus.

Det veed jeg.

Henrich.

For det andet veed jeg, at han har foræret hende adſkilligt.

Jes

Jeronimus.

Got, det veed jeg ogsaa.

Henrich.

For det tredie har jeg seet, at Herren undertiden har vildet spøge med hende, men hun har for et Syn skyld stillet sig saa hellig an, at hun har været færdig til at besvime, naar hun bare har hørt nævne Kiærlighed.

Jeronimus.

Nu videre, videre.

Henrich.

Ney, nu veed jeg intet meere.

Jeronimus.

Har du da Lyst til at probere Kraften af mine Konster?

Henrich.

Ala ney! ney! Jeg vil bekiende. For vist fand jeg, gid jeg faae en Ulykke, slet intet sige, men saa vidt jeg har kundet slutte mig til, er Herren ved vores Huusholderiskes Hielp avanceret saavidt hos Constantia, at han uden Tvivl nu i dette Øyeblik er inde, og saaledes stempler Godset, at der ingen siden skal forlange at gaae ham i Forskiøb.

Jeronimus.

Ala! hvad hører jeg! Ala! Ala!

Henrich.

Gid ingen maa blive her længere.

Jeronimus.

Ach! min Dotter, min Dotter, min eeneste Dotter! saa er du nu da forloren. Ach! hvorfor

Iod du ikke strax dette Huus. Dog jeg veed, at hvad der er skeet, er ikke skeet med din gode Villie, og du vil vel ikke længe kunde overleve denne din Vres Forliis. Ach! hvor skal jeg komme til at faae dig i Tale? Men der kommer hun med to store Bylter i Hænderne og er meget bedrøvet. Ach! Ach!

Scena 9na.

Jeronimus. Constantia.

Constantia.

Ach min Fader!

Jeronimus.

Ach min Dotter!

Constantia.

Ach! J spaaede mig alt forvist, da J taelte med mig sidst. Gid jeg havde strax efter eders Raad forladt dette Huus.

Jeronimus.

Ach min Dotter! med hvad Synne skal jeg ansee dig? Skal jeg agte dig som forloren?

Constantia.

Ney min Fader, J har endnu i mig en ærlig Dotter, der endnu kand rose sig af en Dyd, der har udstaaet store Støtser.

Jeronimus.

Nu Himlen være lovet! Men siig mig ret, min Dotter, hvorledes du har fundet undgaae din ugudelige Herres Strikker.

Con

Constantia.

Det varede ikke længe, min Fader! førend den Herre, jeg tilforn syntes saa vel om, blev i mine Dyne forvandlet til det vederstyggeligste Menneske; thi jeg merkede da, hvortil han havde sigtet med sine Belgierninger. Han har længe søgt at vinde mig med det Gode, men som han nok merkede, at det ikke kunde gaae an! har han siden adskillige gange søgt at bruge BOLD; Men den allerforstrefkkeligste Fristelse har jeg nu nyelig maattet udstaae, da han ved vor Huusholderesses Hielp, et Fruentimmer, der for sin skamløse Opførsel fortienet ikke at bære Navn af et Menneske, var kommen ind i mit Kammer, og med Magt vilde tvinge sig det til, som jeg ikke vilde tilstaae ham med det Gode; Og jeg havde visselig været forløret, dersom jeg ikke af Alteration og Gremmelse var falden i en Besvimelse; hvorudover min Herre, det Skarn, han er, blev saa forstrefket, som man siden har sagt mig, at han strax gik ud; Og saa snart jeg kom noget til mig selv igien, tog jeg strax Flugten herud, hvor jeg til all Lykke fandt eder, min Fader!

Jeronimus.

Nu min Dotter! hvilke Forfølgelser har du ikke maattet udstaae! og hvilke Prøver har du ikke viist paa et dydigt og ædelt Gemyt, hvilke ere større, end man af din Alder kunde vente. Men hvad betyde de tvende Pakker, jeg seer, du har bragt med dig.

Constantia.

Saa snart jeg merkede min Herres Intention,
 B 5 samt

samløde jeg strax alle de Sager sammen, som min Herre havde foræret mig, og det er den eene af disse Pakker, hvilken jeg har taget med mig for at give ham den tilbage, thi efterdi jeg ikke vil tiene min Herre i hans Begiæring, saa vil jeg ikke heller beholde Belønningen. Men denne anden Pakke kand jeg med rette kalde min, thi i den er alleene de Sager, som jeg selv bragte med mig herhid, saabelsømt og hvad min Sal. Frue har foræret mig.

Jeronimus.

Uch! hvad gjør jeg mig stor af at have saa dyrt dig en Dotter.

Constantia.

Ney, min Fader, jeg maa gjøre mig stor af at have saa gudfrygtig en Fader, og intet i Verden skulde være mig smerteligere, end at jeg paa nogen Maade skulde gjøre mig uværdig til saa prisværdige Forældres Yndest. Saa snart jeg nu har givet min Herre hans Sager tilbage, saa kommer jeg strax hjem til eder.

Jeronimus.

Nu hvor skal du ikke være os velkommen, siden du kommer som et dydigt og ærligt Barn.

Constantia.

Jeg skal ikke være mine Forældre til nogen Byrde, thi min Sal. Frue har ladet mig lære saa meget, at jeg rigelig kand fortiene mit Ophold, indtil jeg kand faae mig opspurgt en anden Tjeneste igien. Men tys = = = Uch min Fader! gaae bort, der seer jeg min uærlige Herre komme, nu vil jeg flye ham

ham hans Sager tilbage, men jeg vilde ikke gierne at han skulde see eder endnu.

Scena IO^{ma.}

Baronen. Constantia.

Baronen.

Hvordan var det, du har dig ad, sidst jeg talte med dig Constantia.

Constantia.

Ach min Herre! hvorfor plager De mig dog saaledes, og er saa haard imod mig frem for alle andre deres Tienestefolk.

Baronen.

Det kommer deraf, mit Vige-Barn, at der er ingen af de andre, jeg elsker saa høyt som dig.

Constantia.

Kalder De det Kiærlighed, min Herre, at føre en stakkels Vige i Ulykke. Jeg falder endnu en gang paa mine Knæe, og beder Dem dog forbarme sig over en fattig Vige, hvis Værelse er hende Kiærere end hendes Liv. Tillad mig dog, naadige Herre! at tage hjem igien til mine fattige, men derhos ærlige Forældre. Jeg har derfor taget de Sager med mig, som Herren har behaget at give mig, hvilke jeg herved vil tage mig den Frihed at levere tilbage, thi, efterdi jeg ikke kand fortjene dem, saa vil jeg i Sandhed ey heller beholde dem.

Baronen. (sagte.)

Hvilken fortreffelig Vige. (høyt.) Nej, min
Con

Constantia, behold ikkun dine Sager selv, og Kiender jeg ret mit eget Hjerter, saa slipper jeg dig ikke saa let.

Constantia.

Vil De da endelig, min Herre, giøre mig mit Liv uslykksaligt, og skal jeg da hver gang jeg seer Dem, have Marsag til at forbande den Time, da jeg først kom i deres Huus.

Baronen.

Hør! min Pige, saadan Snak vil vi ikke bruge herefter; See her staaer to Stole, kom og set dig ned hos mig, jeg har noget at tale med dig om.

Constantia.

Ney i Sandhed, min Herre, jeg gjør det ikke.

Baronen.

Ey troe mig dog ikke saa ilde; I den Tilstand jeg nu befinder mig udi, har du dig ikke noget at befrygte af mig.

Constantia.

Min Stand tillader mig det ikke, naadige Herre, har De noget at befale mig, saa skal jeg i alle de Ting, som min Vre vil tillade, vide med en skyldig Erbødighed at adlyde Dem.

Baronen.

Za, ja min Putte, jeg haaber nu saaledes at have overbundet mig selv, at jeg ikke herefter skal befale dig noget der strider imod din Vre. Kom kun og sid her ned hos mig.

(Han tager hende, og sætter hende ned.)

Con-

Constantia. (Sielvende.)

Oh! = = = Men = = = Sandelig = = = Ach!
min Herre = = =

Baronen.

En! hvordan bærer du dig ad, min søde Pige;
Jeg sværger dig til, at jeg ikke skal tentere noget,
som kand være dig imod. Thi du kand være fors
sikkert paa, at jeg i Henseende til dig er bleven et
gandske andet Menneske. Sæt dit Sind ifkun i
Roelighed og tael oprigtig med mig.

Constantia.

Nu jeg vil da forlade mig paa Deres Løfter:
De behager da at spørge, da jeg, i fald jeg kand,
skal have den Ære at svare.

Baronen.

Nu det er en smuk Pige, der saaledes taler.
(Han tager hende om Livet.) Ach! hvilken en Skabs
ning! hvilke fortryllende og indtagende Øyne!
hvilke = = =

Constantia.

Sandelig min Herre, dette er ifkun slet Tegn
til, at De vil holde Deres Løfte.

Baronen.

Nu forsikre mig da paa, at du oprigtig vil svare
re mig paa mine Spørsmaal.

Constantia.

Ja, jeg forsikrer Dem paa, at det skal skee med
all den Oprigtighed mig er muelig.

Bar

Baronen

Nu got da. Tør du da for det første forsik-
ke mig paa, at dette lille Hjerter endnu er frie, og
ikke indtaget af Kiærlighed til nogen Mandspers-
son.

Constantia.

Gandelig min Herre, jeg forundrer mig over,
at de vil bekymre sig om saadan en Person, som
jeg, og giøre mig saadant et Spørsmaal.

Baronen.

Nen Constantia, du maa ikke giøre saadanne
Omsvøb for at komme fra Sagen i sig selv. Det
er ikke efter dit Løfte.

Constantia.

Nu vel da min Herre, jeg skal besvare deres
Spørsmaal, og da kand jeg forsikre dem, at
mit Hjerter er saa frit, at der endnu ikke engang er
giort Anfald derpaa, uden af dem selv, skönt paa
en u-loblig Maade. Ach! min Herre, vidste de hvor
stor en Smerte De ofte har foraarsaget mig, og
hvor kiedsommelig De hidindtil har giort mig mit
Levnet, saa = = =

Baronen.

Nu, nu Constantia, du vil vel aldrig skrifte
mig. Du kand maaskee ikke vide, paa hvad Maas-
de jeg kand komme til at erstatte dig den Smerte,
du siger, jeg har foraarsaget dig. Men efterdi vi nu
just snakker her om, saa vilde jeg nok for det andet
vide, om du saaledes kand forlade mig, hvad jeg
har giort dig imod, som om det aldrig var skeet.

Con

Constantia. (sagte.)

Ach! jeg finder nok, at mit Hierte staar mig i ffkun flet bi i at hade ham. (hejt:) Ja viſt fand jeg min Herre; Naar de alleene vil tillade mig at komme hiem til mine Forældre, da vil jeg en alleene gandske forglemme hvad de fand have gjort imod mig, men endog anſee og berømme Dem, ſom en naadig og elſkvardig Herre, ſom De og altiid har beviiſt ſig imod alle uden imod mig.

Baronen.

Nu got, min ſøde Pige, jeg vil nu iffkun alleene gjøre et Spørſmaal til dig endnu. Du maa ikke forundre dig over Spørſmaalet, men alleene ſvare mig oprigtig derpaa. Kunde du vel beqvemme dig til at elſke mig?

Constantia.

Ach! min Herre, friſt mig ikke! Til hvad Ende de faaar jeg vel dette Spørſmaal?

Baronen.

Endnu fand jeg ikke ſige dig til hvad Ende, men du ſkal ellers med det forſte faae det at viide.

Constantia.

Ney min ſøde Herre! jeg fand ſandelig ikke beſvare dette Spørſmaal. Jeg fand end ikke af Undſeelfe ſee paa Dem = = = = Dog jeg ſkal aabne dem mit gandske Hierte, men merker jeg, at De ved dette har havt nogle utilladelige Henſigter, ſaa troe mig, at jeg ſkal ikke være forfærdet for ſelv at igiennemføre mit Hierte, dette alt for lettroende

Hierte.

Hierter. Jeg vil da reent ud tilstaae for Dem, at i Fald jeg var Deres Lige i Stand og Rrigdom, saa har jeg endnu ikke seet nogen Mands Person, jeg kunde overtale mig til at skienke mit Herte uden just Dem, min Herre.

Baronen, (meget fornøyet:)

Nu saa skal jeg ogsaa snart faae saadan en Magt over disse Demant spillende Dyne, disse ros sentegnede Læber, denne søde lille Næse, disse smilende røde Kinder, disse indtagende smukke Hænder, fort saet: over denne heele elskværdige Pige, at jeg skal faae Ret til at kalde hende min. Gaae nu ikkun ind, min Allerkiæreste, indtil videre, jeg vil nok være lidet alleene.

Baronen.

Det maa gaae hvordan det vil, saa skal jeg have denne Pige. Mine forrige Lysters Brynde er ved hendes Dyd bleven ombendt til en reen Kiærligheds Lue. Hendes Dyd fortienet at belønnes. Mine Benner vil vel bespotte mig derover, de fleeste vil laste mig derfor, at jeg ægter min Tienestes Pige, allermæst vil jeg faae en Ulykke at drages med min hovmodige Søster; men det maa alt intet hielpe. Ingen kiender bedre min *Constantiae* Qualiteter end jeg selv. Jeg har sendt Bud efter de tvende viseste Philosophos her er i Byen, for at høre deres Betænkning i denne Sag, og at stille mit uroelige Sind tilfreds. Men der kommer paa min Vre den eene. Naar man taler om Ganden, er han gierne nær hos.

Sce-

Scena II^{ma}.

Baronen. Philosophus.

Philosophus.

Mig syntes, min Herre, ved min Ankomst nævnte Ganden; Maatte jeg derfor spørge, i hvad Henseende han har stiftet Bud efter mig, siden han er kiendt med Ganden, der er den ældste og fløigeste Philosophus.

Baronen.

Saa hører jeg da, at I, min Herre, og Ganden have eet Studium.

Philosophus.

En hvad hører jeg! Omnibus artubus confremisco. Det skal per Jovem aldrig gaar uhevet af. Mit Philosophiske Blod er færdigt til at ræisne, og standse i sit Løb af Forbittrelse.

Baronen.

Oh! Hvad er paa Gærde, min Herre! Hvem har aførtørnet jer?

Philosophus.

Na holdt op! Jeg fand per Deum ikke taale at høre det; Er det ikke uhorligt saaledes at bespøtte en Philosophum, hvis Hoved er beprydet med pragaa Haars Krone og Viisdoms Laurbær-Krands; Ueller at jeg skal tale significantius, der indtil dens sin høye Alderdom har passeret for den viseste Mand; En Mand, hvis Siæl er alle værdige Tankers Throne, alle dybe Tankers Afgrund, ja al Viisdoms Kilde.

Baronen.

En lad mig dog høre, min Herre! Hvori min Forseelse bestaaer.

Philosophus.

Sanctissime, min Philosophiske Iver er saa stor, at var det ikke, jeg regnede det hen til Bankundighed & crassam ignorantiam, saa skulde jeg massacrere jer paa Stedet. Hvad agter I vel en Philosophum for?

Henrich (kommer ind.)

Herre! Jeg var henne hos Frue Eleonora med Brevet; Hun bad, jeg skulde sige, at hun strax vilde have den Ære at besøge Herren. Men hvad er det for en Mand, Herren snakker med?

Baronen.

Det er en Philosophus, Henrich!

Henrich.

Nu saaledes; Jeg kunde nok see, at det var intet fornuftigt Menneſke.

Philosophus.

Og at jeg tydelig skal sige eder jeres Forseelse, da er jeg forsikkert paa, & ne quidem dubito, at I jo selv vil forskrekkes over, naar I hører, at I har kaldet en gammel Philosophum med Døgnavn. I har jo trende gange kaldet mig eders Herre. En Philosophus en Herre! hvilken en Usimelighed!

Baronen. (sagte.)

Ha! ha! ha! Denne Mand har paa min Ære en Skrue løs i Hovedet.

Hen-

Henrich. (sagte.)

Sa et heelt Dofin.

Philosophus.

En Philosophus er ikke Herre uden over sig selv, over sine Affeeter, Inclinationer; Nullius nisi sui Dominus. Den rette Philosophie bestaaer i at være alles Tiener. Havde J ved min Ankomst og Introitu til eder satt Prøve paa min Philosophiske Taalmodighed i steden for at give mig Ogenavn og kalde mig eders Herre, da havde jeg anseet jer for en fornuftig Mand.

Baronen.

En om Forladelse, det er en ringe Forseelse, som snart kand oprettes. Med jer Tilladelse (han giver ham et dygtigt Drefigen, saa han tumler til Siden.)

Philosophus.

Aa! Aa! Hvorfor slaaer i mig?

Baronen.

Det er jo efter jer egen Begiering, for at probe, om J er en ret Philosophus. Men vil J ellers behage at sige mig, hvad man maa kalde eder, paa det at jeg ikke uafvidende skal give eder flere Ogenavne.

Philosophus.

J kand kalde mig med det Navn, som er adopteret og antaget in Republica Philosophica, og som alleene passer sig paa mig, nemlig den vise Mand.

Baronen.

Nu vel da, Eders Høyviished! Jeg har sendt Bud efter jer for at høre jer Betænkning i en vis Sag.

Philosophus.

Ey holt op! . . . Beed I ogsaa ret, hvad en Sag, en Res, et Ens er? Beed I at der, ere baade Entia realia, Entia in potentia, Entia rationis, Entia negativa, Entia privativa? Kand I og ret describere mig et Ens? Jeg siger describere, ens enim logice definiri nequit, nam omnis definitio constare debet ex notioribus, ex genere & differentia. Nu lad mig da høre, om I ret kand beskrive mig et Ens?

Baronen.

Gid jeg faae Skam, troer jeg ikke, at disse lærde Folk er splittergalne.

Philosophus.

Nu lad mig da nu høre, hvad det er for en Sag, I vil høre min Betænkning om, er det Ens in potentia Ens - - -

Baronen.

Ey holdt dog op i Pokkers Skind, jeg forstaaer jo ikke et Ord af alt det, I siger. Den Sag, jeg vilde tale med jer om, er et Giftermaal, som jeg har i Sinde at gjøre.

Philosophus.

Nu, det er Ens in potentia; I har i Sinde at gjøre det, endskjønt I ikke har gjort det endnu.

Re-

Rekte: Ens in potentia est, qvod licet actu non sit, ita tamen se habet, ut possit esse. Nu ja, min Herre, efterdi det er da om Giftermaal J vil spørge mig til Raads, saa vil J vel have, at jeg skal give jer nogle Regler, hvorefter J skal indrette eders Egteskab. Først veed J da vel, at det fornemste Dyemerke, hvorsfor Egteskab er indstiftet, er for at formeere Verden. See vi til det Ebraiske Sprog, som noget nær er det ældste af alle, da finde vi, at en Kvinde har sin Oprindelse af et andet Ord i det samme Sprog, som betyder at føde Børn, hvilket meget artig beviser, qvod erat probandum.

Baronen.

Ey gaaf Pokker i Bولد med jer forbandede Snak; Det er intet saadant, jeg spørger om; Men jeg er bange, at der er ingen Liighed i det Partie, jeg agter at gjøre.

Philosophus.

Liighed, min Herre, ja det er en dybsindig Qvæstion. Først maa det da afgiores, hvad Liighed egentlig er. Men først vil jeg afhandle den Sag, som er bekiendt etiam Lippis & Tonforibus, (ut ajunt!) Qvod scilicet non dentur duo perfectè similia. J skulde altsaa længe vie, om J ikke vilde gifte jer, førend J fandt en Kone, der var jer fuldkommen liig. Vil vi nu betragte, hvad Liighed egentlig er, da = = = =

Baronen

Ey saa skal du og faae en U-lykke, din sorte Hund, vil du narre mig? Hey Henrich, fly mig min Stof!

Philosophus.

Da er det vel en Sag, som er vanskelig at decidere udi. Gemeentlig kalder man det Lighed, naar . . . .

Baronen.

Min Stof, siger jeg.

Zentrich.

Ach! Herre, lad mig slaae; Jeg skal saa ligne denne Stof med hans Philosophiske Ryg, saa han skal faae en Ulykke.

(De slaae ham.)

Philosophus.

Hey! Gevalt! Gevalt! Vil I Hunde legge Haand paa en gammel Philosophum, En Apollinis egen Discipel; I har begaaet Crimen læsæ facultatis Philosophicæ. Denne Uforstam menhed skal jeg ikke lade af at hevne, saa længe der er en Philosophisk Blods Draabe i mit Læ geme.

Zentrich.

Ach! Herre, der kommer lige saadan en sort Dievel, som denne her staaer. Du bliver her vist nok en Ulykke af.

Scena 12ma.

En anden Philosophus.

De forrige Personer

2. Philosophus.

Hey det var en Forseelse, som ikke kand tilgives.

Alt

Alt confundere mig Qualitatem med Qvantitate.
 Hey Ignorantus, ignorantior, Ignorantissimus,
 hvor er du?

Henrich.

Hr. Doctor maa nok gaae feyl, thi her er slet
 ingen i Huuset, der har saadanne Francke Navne,
 som min Herre kaldte paa.

2. Philosophus.

Ach! hvilket Pecus. Abi Juvene! Men hvad
 seer jeg, der staaer per Jovem den samme Pedant,
 som jeg nu nyelig var i Striid med. Qvo fato
 mon jeg skal troe, at vi skal samles her.

1. Philosophus.

Bone Deus, in qvæ tempora me reservasti,
 at jeg skal høre min Philosophiske Værdighed saas-
 ledes forkleined af saadan en Idiot, saadan en Sim-
 le, saadan en Nar.

(Han trækker Henrich i Haaret og siger:)

Adsis tu testis præsens.

Henrich.

Au! au! Slip mig din sorte Hund! Hvad
 for en ond Aand regierer jer, at I trækker mig i
 Haaret?

1. Philosophus.

Det betyder, at du skal være Vidne til den Im-
 pudentiam, denne Pedantiske Glosebog har be-
 gegnet mig med.

2. Philosophus.

Audi Domine! Tael med Respect om en Phi-
 losophus, der ikke kunde antage jer iblant sine

stetteste Discipler, og tving mig ikke til at blotte jeres Stupiditatem og Bankundighed i dette Auditorii illustrissimi Nasyn og Paahør.

1. Philosophus.

Ach! Apollo! Hevne dig paa denne din Banskabning, der er en Dedecoration og Banære for det heele Philosophiske Facultet.

Baronen.

Ere I bandsatte, eller ere I galne af bare Wijsdom, hvilken af Deeleene er det? Har jeg sendt Bud efter jer, for I skulde staae her og mundhugges som Fisker-Kiellingerne ved gammel Strand.

2. Philosophus.

Hvad hører jeg, min Herre? Estne hoc possibile? Har de ogsaa skicket Bud efter denne Abesfat? Ey saa er du ogsaa en Brødtvib, der søger at tage Næringen fra andre, og insinuere dig hos dem, der tilforn alleene adresserede sig til mig. Hey! ha! (Han fatter den anden Philosophum i Haaret, og de tumles dygtig.

(Henrich stiller dem ad og jager den første Philosophum ud.)

Baronen.

Gid jeg var vel af med disse forbandede Mennekker! De have allerede gjort mig mit Hoved gandske forstumlet.

Philosophus, (meget ivrig.)

Flammas si neqveo, Superos Acheronta movebo. Kand jeg ikke gjøre andet, saa skal jeg
of

en offentlig giøre et Skand: Skrift om ham, hvori
jeg saaledes skal hegle ham igiennem, at ikke en
Hund skal tage et Stykke Brød *è manu ipsius*.

Baronen.

Hør Hr. Philosophus!

Philosophus.

Han skal ikke turde opløste sine Dyne paa noget
Menneske.

Baronen.

Et Ord, Hr. Doctor.

Philosophus.

Han skal *maximo Reipublicæ litterariæ emo-
lumento* blive udstødt af Philosophers Tal.

Baronen.

Jkkun et Ord, Hr. Socrates.

Philosophus.

Han skal faae at viide, hvad det har at sige, at
idbinde an med saadan en Karl, som jeg, der kand
det heele Metaphysiske System paa mine Fingre,
og er capabel for at sette hvilken Karl, jeg vil, i
Baroco.

Henrich. (sagte.)

Vil han sette ham i Baronens Koe; Jeg veed
ikke, at Baronen har nogen Koe, det maa nok vær
re Huusholdersten han meener.

Baronen.

Ey hør mig dog, strænge Hr. Apollo.

Philosophus.

Vil min Herre tale med mig?

Baronen.

Hvilket forbandet Spørsmaal! Hvorfor skulde jeg ellers have sendt Bud efter Jer?

Philosophus.

Han maa da behage at fremsætte sin Tale non modo vulgari, sed stylo Philosophico.

Baronen.

Jeg vilde vide, om der findes Exempler paa, at Mandfolk af fornemme Stand have indgaaet Ægteskab med Jomfruer af ringere Stand.

Philosophus.

I dette Spørsmaal forekommer mig trende Ting, som jeg maa udbede mig udførligere Forklaring og Explication over, først, hvad han forstager ved en fornemme Stand. For det andet, hvem han kalder Jomfruer, & pro tertio, hvad han kalder en ringere Stand.

Baronen. (sagte.)

Troer jeg andet, end det er levende Diebster, jeg har faaet paa Halsen at drages med i denne Dag. (høyt.) Ved I ikke, hvad der forstaaes ved en fornemme Stand, saa er I jo en Idiot.

Philosophus

Nego consequentiam, mi Domine! Jeg fandt meget vel være uvidende om en fornemme Stands Signification og Bemærkelse, og derfor ikke være

nnogen Idiot. Der ere saa mange Meeninger om
den rette Majoritas og Fornemhed, at man lettes
gillig kand fare vild. Nogle holde den for meest fornems
omme, der er riig, og kand rose sig af Copia rerum
mundanarum. Andre igien holde den for meest fors
nemme, som er klauret højest op paa Xrens Bierg,
inat jeg saa maa tale. Andre igien synes at bære
meest Respect for den, der ved sine egne Meriter
och har bragt sig frem i Verden. Altsaa seer min
Herre, at iblant saa mange Meeninger kand man
ollettelig tage feyl af den rette. Hvad nu det andet
Ord anbelanger, da kand jeg ikke vide, om han
ved Gomfruer forstaaer de Fruentimmer, der have
ivirginitatem planè illæsam, eller og han bruger
Det secundum usum vulgarem. Derneft = = =

Baronen, (holdende for sine Øren.)

Ey holdt op i Pøffers Navn.

Philosophus.

Har min Herre noget at sige paa min Expli-
cation?

Baronen.

Intet andet, min Hr. Rabulist, end at I skal
holde Munden, og gaae eders Vey.

Philosophus.

Gierne, naar min Herre først faaer betalt mig
pro labore.

Baronen.

Skal jeg betale jer for det, at I nesten har
dræbt mig med jer forbandede Snak.

Phi

Philosophus.

Aa, det behager min Herre ikkun saa at sige. Han veed vel ellers, at det iblant os Lærde er en fastsat Regel at vi ikke maa gjøre et Skrit uden Betalning.

Baronen.

Nu vil han da behage at bie lidet; (Han henter en Stok.) Nu skal jeg strax have den Ære at opvarte min Herre til Fornøjelse med en Mynt, som jeg forsikkrer skal være vigtig.

(Philosophus tager Flugten og skriger.)

Baronen.

Jeg er aldrig ærlig, dersom ikke disse lærde Phantaster have gjort mig gandske fortunlet i mit Hoved. Der seer jeg min Constantia kommer, men jeg er ikke i Stand til at tale med hende nu. Kom Zentrich, og lad os gaae ind.

(De gaae ind, men Baronen kommer strax ud igien og staar usformærkt bag ved Constantia.)

Scena 13ma.

Constantia. Baronen.

Constantia, (som meener hun er alleene.)

Hvad Forklaring skal jeg vel gjøre over den Samtale min Herre sidst holdt med mig? I hvor meget jeg end grunder derpaa, saa fand jeg dog ikke ret begribe hans Meeaning. Den rimeligste Forklaring, jeg kunde gjøre derober, er saaledes,

hødes, at den ikke fandt passe sig paa mig. Saa
 naan en Herre skulde fornede sig saa dybt og ægte
 min Tieneste-Pige! Ach! Urimelighed. Men det
 naar ikkun en behagelig Drøm, jeg havde, og jeg
 er til rette Tid lykkelig og vel igien opvognet.
 Men maaskee han vilde alleene udforske mit Hjer-
 te. Men min kiære Herre, du maa være saa for-
 nemme, riig, og tillige saa elskværdig en Herre, som
 du være fandt, tænker du at vinde mig paa nogen
 u-tilladelig Maade, saa tænker du paa min Ære
 og Ære. Men lad være, at min Herre kunde overs-
 tro sig til at ægte mig, hvorledes vilde jeg da vel
 troide at opføre mig i den Stand, jeg ikke er vant
 til: Dog dette skulde være min ringeste Sorg;
 Jeg vilde da ikke bekymre mig om andet end at bes-
 øge min Mand, og min eeneste Omsorg skulde
 være ved min underdanige og kiærlige Opvartning
 at forhindre, at han ikke skulde komme til at for-
 tryde sit Ball.

(I det hun siger dette, tager Baronnen hende om Liv-
 vet, og siger:)

Men min Allerkiæreste! det er umueligt, at jeg
 kan komme til at fortryde saadant et Ball. Jeg
 har hørt din heele Tale fra Begyndelsen til Enden,
 og den er saaledes beskaffen, at du har ikke for-
 smøden at slaae dine Dyne ned derved, thi den har
 givet mig endnu et klarere Begreb om din Dyd,
 og mærkelig formeeret min Kiærligheds Lue.

Constantia.

Hvad jeg har talet, naadige Herre, er min hjer-
 tens Meening. Men havde jeg vidst, at de havde
 været saa nær, saa s s s s

Ba

Baronen.

Nu hvad saa? Herefter vil vi ingen Complimenter bruge; har du meent hvad du sagde, saa meener jeg ogsaa nu, hvad jeg siger, naar jeg hermed tilbyder dig mit Hierte, samt alt det, der er og kaldes mit; hvorover du herefter skal have ligesaa stor Ret, som jeg selv.

Constantia.

De har Synd af, naadige Herre, at de vil drive Spot med deres ringeste Tienerinde.

Baronen.

Ney, min Constantia, det er visselig mit fulde Alvor. Ja saa vist mit Alvor, at i denne Dag skal Egteskabs Contracten blive sluttet og underskrevet.

Constantia.

Men, Naadige Herre s s s s s s

Baronen.

Ey hvad Naadige Herre! Nu vil jeg ikke længe se hede din Herre, min søde Siæl! Nu vil jeg hede din Mand; Thi vilde du ikke blive min paa den Maade jeg vilde, saa vil jeg nu blive din paa den Maade du vil.

Constantia.

Jo, De skal altid blive min Herre; Og i hvor stor Ære det end maatte behage Dem at legge paa mig, saa skal jeg dog stedse med en kiærlig Erbødighed være Dem underdanig. Men ach, min Herre! vores Stand er saa u-lige.

Bar

Baronen.

Ja det er sandt, min Putte, men U-lighed er
 snarere paa min end paa din Side, og jeg tilstaar
 reent ud, at jeg neppe anseer mig selv at være dig
 værd. Alt hvad jeg har at gjøre mig til af, er no-
 get jeg alleene kand takke min Lykke for. Lad os
 i almindelighed gjøre en Liigning imellem os: Du har
 beholdt en ærlig Fattigdom for en Ære, da jeg un-
 dertiden har brugt min Riigdom til at sætte en Klip-
 pebaade paa min egen og andres Ære. Du har steds-
 været fornøjet med din Tilstand som en Tjener, da
 jeg undertiden har været misfornøjet med min, som
 en Herre. Min Riigdom har hidindtil bestaaet i Guld
 og Penge, din derimod i Forstand og Gudsfrugt.
 Mit Adelskab har jeg arvet efter mine Forældre,
 din Dyd er derimod et høiere og ædlere Adelskab
 end mit. Ikke nu at tale om denne deylige Per-
 soun, der kunde fange endog en Prinds. Seer du
 nu min Pige, at U-ligheden er alleene paa min Si-
 de, og jeg kand neppe ansee mig selv værdig til at
 faae saa dydig og deylig en Pige.

Constantia.

Ach! hvor vel veed De, min Herre, at sette
 Mod i en fattig Pige, der neppe af Undseelse tør
 opløfte sine Dyne. Denne Deres ædelmodige Be-
 viis til Fiendelse er et klart Beviis paa, at De ere paa
 Veye til at blive et fuldkommen Menneske.

Baronen.

Skal noget hielpe til at gjøre mig fuldkommen,
 skal det være de Exempler, din Dyd kand
 give mig.

Con-

Constantia.

Men min kiære Herre! hvorledes skal jeg vel torde see paa deres Søster og andre deres Bønder, der billig ville ansee mig gandske u-værdig til den Ære, mig er vederfare.

Baronen.

Ga min Allerkiæreste! jeg kand ikke sige dig fri for, at du jo vil komme til at udstaae adskillige spodske Gloser og haanlige Miner, særdeles af min hovmodige Søster, men den Fortred skal jeg stedse søge at oprette dig ved min kiærlige Omgang; Og naar vi paa begge Sider ere fornøiede, saa have vi ikke fornøden at kiære os om andre.

Constantia.

Intet kand falde mig smerteligt, naar jeg er forsikkert om Deres Yndest. Deres Villie, min Herre, skal være en Regel for alle mine Gierninger, og naar De er fornøyet, kand jeg ingen Aarsag have til Bedrøvelse.

Baronen.

Men kand du vel, min Vige, forlade Huusholderisken for det, du veed nok selv. Thi før end jeg er forsikkert om det, før er jeg heller ikke forsikkert om, at du har forladt mig selv.

Constantia.

Ga vist kand jeg forlade hende det. Jeg vil endog nu ansee hende, som jeg tilforn agtede for et Instrument til min Ulykke, hende vil jeg nu agte for et Middel til denne min Lykke. Ach! hvad vil

vil mine gamle Forældre tænke, naar de faae den-
omme Forandring at høre.

Baronen.

Beed de noget af min forrige Opførsel imod
dig?

Constantia.

Ja, jeg nægter ikke, at min Fader usformærkt
har været her et par gange i Huset, siden min
Sal. Frues Død; og at jeg har aabenbaret ham
alle Ting. Jeg nægter ikke heller, at han jo har
offormanet mig til, jo før jo bedre at forlade dette
Hus. Men hvor vil hans Glæde ikke blive overs-
maaede stor, naar han faaer min Herres Tanker at
høre; Han vil holde det for utroeligt.

Baronen.

Ja, min Constantia, send ickun Bud til din Fa-
der, og beed ham komme her hid jo før jo bedre; Men
du maa ikke lade dig mærke med noget, thi jeg vil
selv have den Fornøjelse at begiære saa dydig en
Pige af saa gudfrygtig en Faders Haand.

Henrich, (kommer ind:)

Her er Herrens Syster, Frue Eleonora;
skal jeg lade hende komme op.

Baronen.

Ja. Nu staaer der mig et haardt Pust fore. Det
er nok sandt, at denne min Syster har altid el-
sket mig inderlig, men endeel er hun saa hovmos-
dig, at jeg vil faae stor Umage med at stille hende
tilfreds i Henseende til dette mit Partie, endeel er
hun

hun og saa belæst og Ordriig, at jeg neppe kand forstaae hende.

(Til Constantia.)

Gaae ind i dit Kammer saa længe, min Allerkjæreste; og tag en af dine beste Klædninger paa, til ret nu jeg kommer ind at hente dig.

Scena 14ta.

Frue Eleonora. Baronen. Henrich.

Baronen entretenerer sin Søster paa det kjærligste, og siger:

Velkommen Maseur, jeg har længe længtes efter at tale med jer.

Frue Eleonora.

Ach! Ulyksalige Dag! Gid aldrig det almindelige Verdens Dye, den blanke Soel med sine skinnende Straaler havde oplyst dig. Du bør tegnes med sorte Bogstaver, ja du fatale Dag bør regnes for en Nat iblant Dagene, paa hvilken der til Verdens Lys blev frembragt et Menneske, der ved sin Forstands Tab vil beskiemme baade sig selv og sin heele fornemme Familie.

Baronen.

Mon det er mig hun taler om?

Frue Eleonora.

Om man end saavel med sine legemlige, som Forstands Dyne vil overbeye, igiennemlæse og betragte

tragte alle Skrifter, Historier eller Bøger, saa
skal man dog neppe kunde finde, see- eller træffe no-
get Exempel paa en saa daarlige og imod all For-
nuft stridende Opførsel og Gierning.

Henrich. (sagte.)

Denne Frue er forbandet Ordriig; Det var
Skade, at hun var ikke en Mands- Person. saa
kunde hun have blevet en fortreffelig Philosoph el-
ler Procurator.

Baronen.

Men min Hierte Syster . . .

Frue Eleonora.

Saa desverre, at jeg saa nær skal være forbun-
det, sammenføjet og foreenet med et Menneske, der
er saa daarlige. Desverre, at jeg skal være Sy-
ster til et Menneske, der ved sine rustiske Passioner
og Inclinationer, vil forspilde all den Ære, Respect
og Honeur, ham formedelt hans høye Stand til-
kommer, i det han vil ægte et Fruentimmer af den
lideligste Massoc og Fabriqve, en lumpen og skiden
Tieneste-Løs, som Constantia.

Henrich (sagte.)

Bitterkno! Vil Herren ægte Constantia; Da
var det jo ogsaa et Fandens Spring for en Kam-
mer-Pige, at springe lige fra en Tieneste-Løs til en
velbaaren Frue.

Baronen.

Hør Maseur, jeg vil ikke regne jer eders Ord
til Onde, efterdi I ikke kiender den Pige, I taler
om;

om; Kiendte J min Constantia saa vel som jeg, saa skulde J ikke misbillige mit Forsæt.

Frue Eleonora.

Ach! Nu maatte jeg paa min Tre lee, i fald min Jorighed og Gremmelse vilde tillade, concedere og permittere mig det. Hvad skulde vel en Dame af min Alder og Forstand kunde finde hos saadan en Tøs paa 18 Aar, der skulde kunde være værd at kiende eller betragte. Hvo skulde vel have tænkt, at J af hendes Barne-Ansigt og Bluesfærdighed saaledes skulde blevet forblindet, og at Cupido af hendes Skionhed (om jeg saa kand kalde det) Kogger skulde taget en Piil til saaledes at saare jer Hierte.

Baronen.

Ney, min Kiære Søster, forlad mig det. Det er sandelig ikke alleene hendes Skabning og Deylighed, der har bragt mig til det Forsæt at ægte hende. Vist nok er det, at hun i det mindste i mine Øyne kand passere for en af de deyligste Skabninger; Men sandelig hendes Dyd, Forstand og Gemyts Bestaaffenhed overbeyer langt hendes Deylighed.

Frue Eleonora.

Hør, Mon Frere! eders Øyne ere nu af en daarlig Forliebelses Sky saa forblindede og for mørkede, at J ikke kand see eller observere andet end lutter Dyder der, hvor maaskee lutter Lyder og Daarligheder have deres Boelig og Sæde. Ney min Broder! slaae den daarlige Kiærlighed af Hovedet;

bedet; Lad den Dvale-Drif, hendes forstilte Bæsen kand have indgivet eder, ikke reent betage eder Sandsernes og Fornuftens Brug. Men jeg veed et bedre Partie for jer til Hove, hvor Deylighed, Riigdom og adeligt Blod er ligesom samlet og foreenet i et Centro og Middel-Punkt. Det er et Partie, der maa komme jer Blod, om der ellers er en ret adelig Draabe deriblant, til at faaage af Begiærlighed efter at see det fuldbyrdet. Og det skal og alleene være ved at føye mig herudi, at I kand vedligeholde den Kiærligheds Lue, I altiid har fundet blussende til jer i mit Hierte.

Baronen.

Jeg nægter ikke, at det jo skulde falde mig smerteligt at miste saa værdig en Systers Kiærlighed og Høyaagtelse, men paa saa haarde Vilkaar kand jeg ikke fortiene den. Sæt ellers Prøve paa mig i alle andre Ting; Jeg skal med Glæde efterkomme Alting, naar det alleene ikke angaaer at forlade min Constantia. Jeg er vis paa, Maseur, at saa mange Partier, som der nu skee i Berden, saa skeede alle i uilige Hensigter. Endeel seer alleene efter Penge, og jeg troer virkelig, at de skulde gifte sig med Gandens Olde-Moder selv, naar hun ikkun havde de fleeste Penge. Andre derimod forlange ingen anden Medgift med deres Brud, end et Afstryk af deres Forsædres Naaben, og en Fortegnelse paa deres mange Ahner. Andre igjen forliebe sig saaledes i et kiont Ansigt, at jeg troer ikke, de skulde betænke sig paa at ægte hende, om hun end var kommen ud af Børne-Huuset paa

Christianshavn. Jeg derimod, som anseer Egetes-
skab for *primum mobile* og første Begyndelse til et
Menneskes Betskærd, og som engang har været vel
gift, jeg gaaer alle saadanne Hensigter forbi; Jeg
finder hos min *Constantia* alt det samlet, som
kand gjøre mig et lykkeligt Egetes-
kab. Jeg næg-
ter ikke, at den første Kærlighed jeg fandt i mit
Hjerte til hende, jo blev opvagt af hendes deilige
og yndige Skabning, men jeg siger endnu engang,
at den nu er det mindste af det, der indtager mit
Hjerte.

Frue Eleonora

Jeg har med Andagt tilladt mine Øren at an-
høre denne eders Tale, og jeg nægter ikke, at J
jo haver Gaver, Capacitet og Genie til at af-
penle, afridse og afstildre det hesteligste Ansigt
med de høieste og behageligste Couleurer. Bes-
tænker J ellers ikke iblant andet, hvilke onde, for-
argelige, forføriske, liderlige, giftige og ret bes-
fængende Exempler, J giver ved dette eders Gif-
termaal; Hvad Griller vil det vel opvække hos sli-
ge Tieneste-Tøser, naar de høre, at J har for-
bundet jer ved det uopløselige Egetes-
kabs-Baand og Knude med en af deres Complot.

Baronen.

Na! hvad den Sag angaaer, Maseur, den har
gandske ingen Fare; Enhver betænker sig nok, før-
end han gjør saadant et Ball. Dog nægter jeg
ikke, at, hvis der kunde finde saa mange Qualiteter
samlede hos en Pige, hvad Stand hun end var
af, som jeg har fundet hos min *Constantia*, og
til-

til lige ikke behøvede Midler, han vilde sandelig
komme til at fortryde, om han lod den Fugl
flyve.

Henrich. (sagte.)

Det er got at høre, at min Herre har i for-
rige Tider været en god Fugle-Fænger, dog har
det ikkun været de tamme, han har været paa
Tagt efter.

Baronen

Det er sandt, Constantia er ikkun en Tienes-
ste-Pige, men hun har det inde, som mange vel-
baarne Frøikener og Damer af vor Stand maa
sukke efter; Og hun har i denne sin ringe Stand
opført sig paa saadan en Maade, der viser, at
hun er værdig til at beklæde en høyere.

Frue Eleonora.

Ach! holdt paa mig, jeg troer at mit Blods
Circulation vil standse i mine Arter, og forårsas-
ge mig en Besvimmelse.

(Hun lader som hun faaer ont, og de andre ere me-
get gæstfægtige.)

Frue Eleonora. (efter en liden Tiid.)

Ach! gaae bort dit Skarn; Dit Ansigts Bes-
kuelse er som en Olie, der kommer min Forbittrel-
ses Tid til at blusse: Ach! hvo skulde kunde tænke,
at Gødsfænde, der ere kommen til Verden igien-
nem en Canal = = =

Henrich. (sagte.)

Ach! Gid jeg havde mig for en Styver Brænd-
eviin; Jeg troer denne Frues høytravende Tale
D 4 har

haver samme Virkning hos mig, som Sennes-
Blade; Det begynder alt at knibe mig i min Mave
som en Ulykke, Na s s s s s

Frue Eleonora.

Der have ligget under et Hierte; Der have
haft een Aflere og en Fodere, een Fader og een
Moder, at de skulde kunde være saa ulige af Ho-
meur, Inclinationer, Gemyt, Sind og Forstand.
Det er nu 12 Aar siden, at min Mand, nu salig
i Herren, den Høyrædle Hr. ALBUSIUS ved Dø-
den blev mig fratagen; Det er alleene ham be-
kiendt, der veed, hvor mange Stjerner der ere paa
den udstrakte Befestning, og hvor mange Draaber
Bland der ere udi det vide Hav; hvor mange for-
trædelige Dage, og endnu langt kiedsommeligere
Nætter, jeg siden hans Afgang har maattet ud-
staae. Og vi vare endda ikke uden elleve Maas-
neder sammen, om jeg ellers husker ret.

(Hun betænker sig.)

Hentrich. (sagte.)

Det var Under, at den stakkels Mand kunde
endda holde det ud saa længe. Gik jeg saa høys-
lærd en Kone, saa troer jeg gandske vist, at jeg
blev endnu snarere klar i min Regning.

Frue Eleonora.

Jo, det er rigtig nok elleve Maaneder. Men
levede vi ikkun saa kort tilsammen, saa skal jeg dog
holde hans Sukommelse i en stedsevarende Ære,
og mit Hierte skal aldrig brænde uden af sin for-
ste

ste Lue. Hvad vilde I vel tænke om mig, om
jeg ogsaa fik i Ginde at forbinde mig med en us
liige Stand, var det ogsaa undskyldeligt?

Baronen.

Det er en gandske anden Sag, Maseur; Naar
jeg ægter et Fruentimmer af ringere Stand, saa
har jeg Magt til at ophøje hende til den sam
me Stand, jeg selv er udi; Naar derimod et
Fruentimmer af høyere Stand gifter sig med en
Mands Person af ringere Stand, saa bliver
hun alleene regnet efter sin Mands Stand, og
maa altsaa tabe sin forrige.

Frue Eleonora.

Jeg vil ikke spille den kostbare og usigienfalde
lige Tiids Partieler paa at snakke og discurre med
et Menneske, der med fri Villie og beraad Hu vil
styrte sig selv i sin egen Fordærbelses og Undergangs
Afgrund.

Sar vel Ussindige, hvis Siæl i Mørket
sover;

Som efter dit Behag og Lyster eene lever;

Som gjør en Gierning, der ey nok be
grædes kand;

Mit Øye pumper Graad af Hiertets
dybe Spand.

Jeg kunde viise dig af mange lærde
Skrifter,

Hvor stor en Skiendsels Ild, du hermed
dig opvister;

Men for den Døve er all Tale flet
omsunst.

Jeg gaaer, og hermed dig opsiger all
min Gunst.

Baronen.

En vær dog ikke saa hastig, min Hierte Syster!
beviis mig dog den Godhed for den Kiærligheds
skyld, vi stedse have baaret til hverandre, og gaae
ind med inig i mit Kammer. Jeg er forsikkert paa,
at en Times Omgængelse med min Constantia
skal formaae meere, og snarere bevæge eder til at
bifalde mit Forsæt, end alle mine meest overtalen-
de Argumenter.

Frue Eleonora.

En, stød og fortorne dog ikke mine Øren med
slig Obscæn og liderlig Tale. Din Uforskam-
menhed opnaaer jo flere og flere Grader. Skul-
de jeg lade mig overtale eller bevæge til at snak-
ke, tale eller med min Nærværelse bære en Tie-
neste-Pige. Jeg = = =

Baronen. (paa Knæ.)

Det er nok, min Syster; her seer J mig paa
Knæ for eder; Red nu en Broders Liv, som J
tilforn saa høyt har elsket. Thi at paadrage mig
saa kjær en Systers Had er mig ligesaa smerteligt
som Døden, og at forlade min Constantia
for at afværge denne Ulykke, er mig tillige gand-
ske umueligt. Jeg staaer derfor ikke op fra eders
Fødder, førend J forsikkrer mig om, at J selv vil
gaae ind med mig, og forsikkrer min Constantia
om eders Venstabsk.

Frue

Frue Eleonora, (efter en liden Tiid;)

Mit Hjertes Fæstning er ved dette Syn gandske
bombarderet; Jeg finder mig bevæget; Jeg maa
slaae Chamade og overgive mig. Staae op,
min Broder, min Kiærlighed til jer støder mig
frem til at fuldkomme jer Begiarung. Kom, og
lad os gaae ind.

(Baronen ledsager sin Syster ind.)

Henrich.

Det var en forbandet høytværende Frue den.
Jeg er saa fortumlet i mit Hoved, at jeg neppe
kan staae paa mine Been. Men der kommer
Huus-Holderessen, Magdelone, hun tænker
nok mindst paa, at Herren vil ægte Constantia.

Scena 15ta.

Magdelone. Henrich.

Magdelone.

Hør Henrich, veed du ikke, hvor Kammer-
Pigen Constantia er?

Henrich.

Hvad for en Kammer-Pige? Jeg kender
ingen Kammer-Pige; Men nu nyelig saa jeg
Baronessen.

Magdelone.

Jeg troer Drengen raser; Hvad for en Ba-
ronesse?

Hen-

Henrich, (værgende efter hende.)

Hvad for en Baronesse? En ret Baronesse.

Magdelone.

Taler du over dig, Henrich? Veed du ikke, at Herrens Frue er død?

Henrich.

Jo vist veed jeg det, jo, men jeg veed tillige, at saa snart hun døde, var der strax en anden tilreede, som raabte: Abgeldst, og som nu skal træde i hendes Sted.

Magdelone.

Gid jeg faae Skam, om jeg forstaaer et Ord af alt det du siger.

Henrich.

Det kommer ogsaa mig til at forstaae noget meere end J. Men ellers ret Alvor, har J ikke været inde og gjort jer Opbærtning hos Constantia.

Magdelone.

Ha! ha! ha! Det bliver jo bedre og bedre; Jeg skulde gjøre Opbærtning for saadan en Tos, som Constantia?

Henrich.

Hey! st. st. Du faaer vist nok en U-lykke for din faade Mund; Men har J da ikke i det mindste været inde i Dag og klædet hende paa?

Mag-

Magdelone.

Ey holdt dog op med din forbandede Snak;
Du gjør mig gal i Hovedet.

Henrich.

Jeg mærker da nok, Magdelone, at J er
og gandske u-vidende om en vis Sag, der vil kom-
me me eder heel forunderlig for, naar J faaer den
at here.

Magdelone.

Hvad er da det for en Sag? Siig mig det
lille Henrich.

Henrich.

Ja see om han gjorde det.

Magdelone.

Ey min søde lille Henrich, siig mig det.

Henrich.

Saae han Skam der gjør.

Magdelone.

Min kionne lille Snut.

Henrich.

Ney, gehorsahmer Diener.

Magdelone.

Siig mig det, min Son, saa skal jeg være
dig noget Got skyldig

Henrich.

Jkke min santen et Ord.

Mag

Magdelone.

Siger du mig det ikke, saa skal du ikke faae
Roe for mig hverken Nat eller Dag.

Henrich. (sagte.)

Hille en U-lykke, da er det best jeg siger det,
thi jeg er meget bange i Mørke for Spøgelse.

(Høyt.)

Hør Magdelone, kiender I Constantia?

Magdelone.

Hvilket allerkiæreste Spørsmaal, om jeg kiender
der Constantia, ja paa . . .

Henrich.

Eys, sværg intet, man kand saa snart for-
sværge sig. Nu lad mig engang høre hvad I
meener, Constantia er?

Magdelone.

Hvad Constantia er? Hun er Kammer-Pi-
ge hos Baronen.

Henrich.

Ja seer I det, jeg vidste nok, at I kiendte
hende ikke; Nu er hun ikke længere Kammer-
Pige, nu er hun Frue.

Magdelone.

Frue? Hvorover da?

Henrich.

Over mig, over dig, kort sagt: Over Hers-
rens gandske baade Siæl og Legeme.

Mag-

Magdelone.

Ha! ha! Nu mærker jeg nok, hvad det er du
figter til. Du veed nok noget, men du veed ikke
hvor det hører hen; Du tænker nok, at fordi
Baronen kand lide Constantia, at han derfor vil
hagte hende; Men, jeg veed bedre, paa hvad
Maade det er, at han vil have hende til Kone.

Henrich.

Siger I os det Nameselle? Veed I vel, at
siden det Anslag, I og Herren have overlagt med
hinanden fik saa slet et Udfald, har Herren saaledes
forandret sine Tanker, at i denne Dag skal min
Ero, Egtestabs-Contracten sluttet. Vil I nu
troe mig, nu soer mari Henrich og jeg.

Magdelone.

Men det skal aldrig i Evighed skee.

Henrich.

Ikke det, hvo skal da vel hindre det?

Magdelone.

Det skal jeg.

Henrich.

Vil I hindre det? I, som iffun fører en
slet Kofke-Pige-Stil, og nu nys var her en
Frue, der var saa høylærd og veltalende, at hun
kunde sige eet og det samme Ord paa 5 a 6 Maa-
der, og dog maatte hun paa det sidste give sig
tabt; Men tys, der komme de allesammen.

Sce-

Scena 16ta.

Frue Eleonora. Baronen. Constantia (galant anflæd.) Magdelone.
Henrich.

Frue Eleonora.

Hvo skulde have tænkt? Hvo kunde sig indbilde?
Hvo skal vel kunde troe, naar andre sige vilde,
At denne Pige som tilforn i min Hu
Saa slet indskrevet var; just den jeg elsker nu.

Henrich (siger sagte.)

Jeg er aldrig ærlig, om jeg ikke ved at be-
tragte denne Pige, fand blive gandske henrykt;
Det er dog et allertiereste Menneske.

Baronen.

Nu er vor Lykke fuldkommen, min allertier-
reste Constantia; Nu ere alle Forhindringer rød-
dede af Bøven, siden denne min tiære Syster
samtykker vor Forening.

Frue Eleonora.

Ja hør du lille Taske! Jeg har i mit inder-
ste Hiertes Raadstue besluttet, overlagt og for
got befundet, endelig og for det første i Henseende
til den Kiærlighed jeg stedse har baaret og conser-
veret for denne min Broder, endeel og for det
andet, i Henseende til den Forstand, Dyd og an-
dre Qualiteter, jeg har seet, fundet, mærket og ob-
serveret

serberet at være samlede, concentrerede og foreenede hos dig, i Henseende til dette, siger jeg, samtykker jeg min Broders Forehavende; Men for all Ring tag dig i Agt, at du ikke i andres Paahør, Alsyn og Samqvem, tilføjer mig nogen Spot, Skam eller Skiendsel, kaldende mig for Søster, thi det er en Sag, som mit medfødde adelige Blods Besskaffenhed forbyder mig at taale, overd bære og fordrage.

Constantia.

Men, min Naadige Frue, den store Ære, hendes Broder behager at legge paa mig, skal aldrig komme mig til at forglemme mig selv, eller forhindre, at jeg jo altiid skal agte mig det for den største Ære, naar jeg maa blive regnet iblant saa naadig og prisværdig en Dames ringeste Tjenerinder.

Magdelone.

Det var dog sandt du sagde, Henrich!

Henrich.

En hvad, I maa nok tro saadan en Karl, som jeg, Jeg lyver saa mænd aldrig tiere, end naar jeg ikke siger sandt.

Baronen (førende Constantia ved Haanden, til taler Henrich og Magdelone saaledes:)

Her see I, Børn, eders Frue, som I herefter skal bevise samme Underdanighed, som mig selv, Og det skal alleene staae i hendes Magt, om hun vil tilgive eder, hvad I tilforn kand have forseet
 E jers

jer imod hende, og beholde jer i sin Tieneste eller ikke.

Henrich og Magdelone (falder begge paa engang paa Knæ,) og sige:

Ach Naadige Frue!

Constantia.

Min Herre viser mig stedse saa mange Prover paa en ret Edelmødighed, at jeg maatte være meget uforfæmlet og ugudeligt, om jeg ikke deraf tog Exempel. Staaer ikkun op, Børn, det er ikke for mig, I skal falde paa Knæ, det er ikke mig, I skal bede om Forladelse, men det er denne eders og min ædelmødige Herre.

Magdelone.

Men fandt jeg da ogsaa vente Forladelse for : : : .

Constantia.

Eys, det er en Sag, der aldrig meere maa nævnes; hvad I gjorde, skeede for at tjene den Herre, hvilken jeg nu af alle er meest forbundet; og dette eene er allerede nok til at undskyldes jer. Men det maa tjene jer selv herefter til desto større Opmuntring, at vise jer dydige i jer Herres Tieneste, efterdi I engang har givet ham Prover paa, at jer Gemyt er ikke iblant de Dydigste.

Baronen.

Hvad synes eder, Maseur! fortjener denne Dyd ikke at belønnes?

Frue

Frue Eleonora.

Jeg nægter aldeles ikke, men reent ud til-
staar og bekiender, at jeg bliver jo meere og
meere indtaget af denne Piges fortreffelige og ret
indtagende Bæsen, Dyder og Qualiteter.

Baronen.

Men har min Constantia sendt Bud efter sin
Fader?

Constantia.

Han vil gandske vist være her i dette Øyeblik.
Men min allerkiæreste Herre, hvor fuldt meener
de vel mit Hierte maa være af Taknemmelighed,
da jeg stedse seer mig overiilet af deres Belgier-
ninger, uden at kunde gjøre Dem ringeste Bes-
derlag.

Baronen.

Alt dette kand min søde Pige meere end veder-
legge mig med et frivilligt Kys.

(De omfavne og kysse hverandre, men just som dette
passerer, kommer Constantiæ Fader ind af Døren.)

Scena Ultima.

Jeronimus. De forrige.

Jeronimus (løber midt imellem og skiller
dem ad,) sigende:

Ey skamme I jer ikke at bære Jer saaledes
ad? Er det, min Dotter, efter de Løfter, du
har

har gjort mig? Et det at efterleve mine Formaninger? Har da alt dit forrige Væsen ifkun været Hyklarie?

Henrich.

Aa = = = nu er jeg i Flugten; Er denne forbandede Heremester Constantia's Fader?

Jeronimus.

Ach! Jeronimus! Nu er all din Glæde forbi i Verden; All min Riigdom, Ære og Glæde bestod i denne min eeneste Dotter. Ach! . . .

Constantia.

Hør dog min fiære Fader!

Jeronimus.

Ney, jeg vil ikke længere være din Fader, efterdi du af saa dydigt et Barn, som du altiid hidindtil har viist dig, er bleven et liderligt og løsagtigt Menneske.

Constantia.

Ach Ney, min Fader! jeg er sandelig lige saa dydig, som tilforn, og = = = .

Jeronimus.

Aa ja vist; Det er jo det største Beviis paa et dydigt Fruentimmer at omfavne og kysse Mandfolkene, og det havde maaskee ikke blevet derved, om der havde været Lejlighed.

Baronen.

Hør, min Ven! J burde dog betænke eder, førend J paa saadan Maade overfalder os.

Jeronimus.

Aa ja, jeg skulde betænke mig saa længe til Ulykken reent var skeet, om den ikke allerede er skeet; Ney, J maa være saa stor og fornemme en Herre, som J være vil, saa har J dog intet at befale over min Dotter i slige Tilfælde.

Constantia.

Ach! min Fader, hvor ubillig mistænker J min Dyd, og hvor høylig forseer J eder imod denne min ædelmodige Herre; Hans Tanker ere langt anderledes, end J kand forestille eder; Han er i Henseende til mig bleven et gandske andet Menneske, siden sidst vi taltes ved. Kort sagt, han vil ægte mig, ja min Fader, han vil ægte mig.

Jeronimus.

Ja nu er der ingen Redning for dig. Nu er du vist nok klar, siden han har faaet dig til at fæste Troe til saadant et Løfte. Det er jo med Løfte om Ægteskab alle saadanne Støvere smøre de stakkels Piger om Munden; men naar de først have faaet, hvad de ville, saa give de dem siden Døden og Dævelen, og bespotte dem saa oven i Riøbet.

Henrich. (sagte.)

Det er jo en forbandet haard Knast, denne Mand; han er saa stiv at faae fra sin Meening, som en gammel Hest.

Frue Eleonora.

Hør, min kiære Mand! jeg haver i min Hiernes Rust Kammer udsøgt og opfundet det beste og beqvemmeste Baaben til at bestride eders med Bantroe opfyldte Hiertes Festning med. I skal nemlig i saadanne Sager, som denne, legge Troens Capsum og Bidsel paa denne balstyrige Fornufts Selvrædighed, og alleene med en overmaade Admiration og Glæde, tage imod denne uventede Lykke og Prosperitet, som eders Fatum ved denne eders Plante har destineret eder.

Jeronimus.

Jeg er ikke saa lykkelig, min smukke Frue! at jeg kand forstaae, hvad det er, hun vil sige.

Baronen.

Da skal jeg forklare eder det, min kiære Fader; Alt hvad min Constantia har fortaalt eder om mit Forsæt at ægte hende, er saa vist, at jeg alleene vil bede eder, at I nu strax vil komme ind med mig, for selv tillige at underskrive Egteskabs Contracten; Og jeg har derfor ladet skikke Bud efter jer, at jeg selv vilde have den Fornøjelse at annamme af eders egen Haand denne eders Dotter til Ægte.

Je

Jeronimus.

Denne Lykke var saa uventelig, at den kunde ikke andet end falde mig utroelig. Forlad mig, naadige Herre, de Ord, min Sorg og Fortvivlelse lagde mig paa Tungen; Og hvor høylig har jeg ikke forseet mig imod dig, min Dotter, thi hvad burde vel have kundet bragt mig til at tvivle om din Dyd.

Baronen.

Denne eders Opførsel, min Fader, har langt fra ikke fortørnet mig; Den har meget meere givet mig det klareste Beviis paa eders oprigtige og retskaffne Kiærlighed til eders Barn.

Jeronimus

Men, naadige Herre, min Dotter er af saa ringe en Stand, og har ingen Midler.

Baronen.

Da har jeg nok til os begge; Des uden, min kiære Fader, er jeg ikke med alle mine Midler fuldkommen i Stand til at belønne den Dyd, jeg har fundet hos denne eders Dotter.

Constantia.

Bed nu, min allerkiæreste Fader, for denne eders lyksalige Dotter. Alt hvad mig nu vederfares, tilskriver jeg alleene eders Gudsfrugt, samt eders og min Moders Forbønner for mig. Min

eeneste Betyrning skal nu herefter alleene være denne, at jeg med en kjærlig Underdanighed fandt være denne min ædelmodige Herre hengiven, og altid erindre mig, at alt, hvad jeg er, maa jeg alleene tilskrive eders Formaninger, og denne min Herres uforskyldte Godhed.

Jeronimus. (meget bevæget.)

Mit Hierte er saa fuldt af Glæde, at jeg ikke fandt tale.

Baronen.

Jeg finder, at vi alle ved denne Lejlighed blive meget bevægede; Vi ville derfor, førend vi gaae ind at skrive Egtestabs-Contracten, igien opmuntre vores Sind med Musique og Dands.

Baronen.

synger :

Om nogen Tid en ægte Mand

Sig ret lykkelig prise fand ;

Jeg da i Sandhed mig

Kand kalde lykkelig.

Jeg her med denne Pige faaer

Den beste Medgift , jeg attraaer ;

Hun dydig er , har god Forstand ;

Jeg aldrig bedre vælge fand.

Tænk , hvad jeg faaer til Løn ;

Min Brud er dydig , kion.

Constantia.

synger :

Naar jeg til dem , min Herre , seer ,

Som saadan Være mig beteer ;

Kand ingen undre paa ,

At see mig henrykt staae ;

Men har de seet mig værdig an ,

At tages op i deres Stand ,

Det eene blive skal min Sag,
 At være dennem til Behag;
 Hvad større tænkes kand?
 Min Herre blev min Mand.

Her dandſes.

Efter Dandsen.

Baronen.

Dønlighed, den fand os let indtage;
 Smukke Døne os forblinde fand;
 Dog maa Skønhed ofte staae tilbage,
 Naar de Grimme kiese sig en Mand.
 Dyd og Skønhed hos en Pige
 Agtes nu kun lidet paa;
 Naar kun Piger ere riige,
 Mænd de ti for een fand faae:
 Men den Mand er klog, som sigt for-
 agter,
 Naar han sig en Kone tage vil;
 Dog naar han kun efter Døden tragter;
 Er det got, om han faaer andet til.

Constantia.

Nogle Mandfolk, naar de see en Pige,
Som sin Skionhed ikke har til Laans
Uf en sminket Farve, og deslige;

Strax de tænke: Her er Mad for
Mons;

Søde Ord de ikke sparer;
Pungen meest maa hielve til;
Ja de veed saa mange Snarer,
Naar de os forføre vil.

Men naar vi kun elske vil vor Ære;
Vi de gode Mandfolk tvinge kand;
Thi som de os ikke kand undvære;
Hver Liebhaber blev en dydig Mand.

Frue Eleonora.

Engang har jeg været ægte-bundet;
Men den Lenke hastig brast i tu;
Jeg i Genlighed min Lyst har fundet;
Lærde Skrifter er min største Gout;
Hvad kand vel en Mand mig nytte
Uf en ordinair Fabrik:

Skul-

Skulde jeg min Frihed bytte?
 Nej min Lyst har bedre Skik.
 Naar jeg hos Methaphora fand være,
 Kand mig aldrig fattes Tiidsfordriv;
 Min Rethorica jeg giver Ære;
 Lærde Skrifter er mit halve Liv.

Jeronimus.

Unge Piger ere flige Bahre,
 Som en meget længe giemmes Kand;
 Deres Dyd maa ofte staae i Fare;
 Derfor er det best, hver faaer sin
 Mand.

Femten Aar en hos en Pige
 Kand tilfulde løbe ud;
 For hun søge vil sin Eige,
 Og faaer Lyst at være Brud.
 Bedre er, man Døttre tiilig gifter,
 End at for sig selv de tage skal;
 Mange deres beste Stand omkifter,
 Medens der for længe gaaes i Val.

Magdelone.

Nogle Mandfolk snarest man indtager ;
 Naar man kold og haard sig stiller an,
 Andre derimod dem best behager,
 Som sig mild og venlig giøre kand.
 Begge Deeles maa en Pige
 Vide , som forstaaer sin Kunst:
 Alle Mandfolk er ey lige ;
 Som begiærer vores Gunst.
 Nogle maa man ey for længe friste ,
 Naar man nogen Fordeel derved seer.
 Andre derimod man let kand miste ,
 Om man dem for hastig Gunst beteer.

Henrich.

Spodske Piger , som sig tit forstiller ,
 Gierne seer paa Mand-Folk fiær og
 vred ;
 Da dog Blodet stedse i dem kriller ,
 Naar man bare nævner Kiærlighed.
 Spodske Miiner hos en Pige ,
 Aldrig mig forskrække kand ;

De slet intet har at sige ;
 Hiertet onsker dog en Mand.
 Var der kun paa deres Smekke Huller,
 Saae man nok, de ere tamme Dyr,
 Deres fine Kniplings Kruseduller
 Let kand fænge, naar man giver Fyr.

Baronen.

Naar jeg til min Brud kun vender Dye,
 Strax mit Hierte tændes maa i Brand;
 Hun alleene kand mig ret fornøye ;
 Er jeg ikke en lyksalig Mand.

Constantia. svarer.

Ney min søde Mand og Herre !
 Lykken er alleene min ;
 Du min søde Mand skal være
 Min og jeg skal blive din.

Baronen.

Lærer her af mig enhver, som agter
 Sig engang at gifte, at I saa
 Kun alleene efter Dyden tragter,
 At I med jer Brud kand Lykke faae.

Con

Constantia til Spectatores.

Naar vi paa vor Skue-Plads vil agte,
 Vi den ved en Jomfrue ligne fand;
 Skulde nogen efter hende tragte,
 Og vil krænke hendes Jomfru-Stand;
 Hun alt sligt dog let foragter,
 Naar hun haver eders Gunst;
 Efter den hun eene tragter,
 Derpaa over hun sin Kunst.
 Lad, Høyst-ærede, da denne Pige
 Stedse finde eders Velbehag.
 Vil I hende nu den Gunst tilsiige,
 Klapper da, saa ryste fand vort Tag.

F I N I S.

CONSTITUTION OF THE

STATE OF NEW YORK

FROM THE YEAR 1784 TO 1800

BY JAMES M. SMITH

OF THE BAR AT NEW YORK

NEW YORK: PRINTED BY

JOHN W. SMITH, AT THE

PRINTING OFFICE OF

JOHN W. SMITH, NO. 10

WALL STREET, 1800

THE HISTORY OF THE

CONSTITUTION OF THE

STATE OF NEW YORK

FROM THE YEAR 1784 TO 1800

BY JAMES M. SMITH

OF THE BAR AT NEW YORK

NEW YORK: PRINTED BY

JOHN W. SMITH, AT THE

PRINTING OFFICE OF

JOHN W. SMITH, NO. 10

WALL STREET, 1800

